

Закон о ратификацији Споразума између Европске заједнице и Републике Црне Горе о формирању Енергетске заједнице

Закон је објављен у "Службеном листу РЦГ", бр. 66/2006 од 3.11.2006. године.

Члан 1

Ратификује се Споразум између Европске заједнице и Републике Црне Горе, о формирању Енергетске заједнице, потписан од стране Републике Црне Горе у Атини 25. октобра 2005. године, у оригиналу на енглеском језику.

Члан 2

Текст Споразума о формирању Енергетске заједнице у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српском језику гласи:

Treaty establishing the Energy Community

The Parties, being:

The European Community on the one hand,

And

The following Contracting Parties on the other hand:

The Republic of Albania, the Republic of Bulgaria, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Montenegro, Romania, the Republic of Serbia (hereafter referred to as the Adhering Parties),

and

- The United Nations Interim Administration Mission in Kosovo pursuant to the United Nations Security Council Resolution 1244,

Consolidating on the Athens Process and the 2002 and 2003 Athens Memoranda of Understanding,

Noting that the Republic of Bulgaria, Romania and the Republic of Croatia are Candidate Countries for accession to the European Union, and that the former Yugoslav Republic of Macedonia has also applied for membership,

Noting that the European Council in Copenhagen in December 2002 confirmed the European perspective of the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, and Serbia and Montenegro, as potential candidates for accession of the European Union, and underlined the determination to support their efforts to move closer to the European Union,

Recalling that the European Council in Thessaloniki in June 2003 endorsed "The Thessaloniki Agenda for the Western Balkans: moving towards European integration", which aims to further strengthen the privileged relations between the European Union and the Western Balkans and in which the European Union encouraged the countries of the region to adopt a legally binding South-East Europe energy market agreement,

Recalling the Euro-Mediterranean Partnership Process and the European Neighbourhood Policy,

Recalling the contribution of the Stability Pact for South East Europe that has as its core the need to strengthen cooperation amongst the states and nations of South East Europe and to foster the conditions for peace, stability and economic growth,

Resolved to establish among the Parties an integrated market in natural gas and electricity, based on common interest and solidarity,

Considering that this integrated market may involve at a later stage other energy products and carriers, such as liquefied natural gas, petrol, hydrogen, or other essential network infrastructures.

Determined to create a stable regulatory and market framework capable of attracting investment in gas networks, power generation and transmission networks, so that all Parties have access to the stable and continuous gas and electricity supply that is essential for economic development and social stability,

Determined to create a single regulatory space for trade in gas and electricity that is necessary to match the geographic extent of the concerned product markets,

Recognising that the territories of the Republic of Austria, of the Hellenic Republic, of the Republic of Hungary, of the Italian Republic, and of the Republic of Slovenia are naturally integrated or directly affected by the functioning of the gas and electricity markets of the Contracting Parties,

Determined to promote high levels of gas and electricity provision to all citizens based on public service obligations, and to achieve economic and social progress and a high level of employment as well as a balanced and sustainable development through the creation of an area without internal frontiers for gas and electricity,

Desiring to enhance the security of supply of the single regulatory space by providing the stable regulatory framework necessary for the region in which connections to Caspian, North African and Middle East gas reserves can be developed and indigenous reserves of natural gas, coal and hydropower can be exploited,

Committed to improving the environmental situation in relation to gas and electricity, related energy efficiency and renewable energy sources,

Determined to develop gas and electricity market competition on a broader scale and exploit economies of scale,

Considering that, to achieve these aims, a broad ranging and integrated market regulatory structure needs to be put in place supported by strong institutions and effective supervision, and with the adequate involvement of the private sector,

Considering that in order to reduce stress on the state level gas and electricity systems and contribute to resolving local gas and electricity shortages, specific rules should be put in place to facilitate gas and electricity trade; and that such rules are needed to create a single regulatory space for the geographic extent of the concerned product markets,

Have decided to create an Energy Community.

TITLE I - PRINCIPLES

Article 1

1. By this Treaty, the Parties establish among themselves an Energy Community.
2. Member States of the European Community may become Participants in the Energy Community pursuant to Article 95 of this Treaty.

Article 2

1. The task of the Energy Community shall be to organise the relations between the Parties and create a legal and economic framework in relation to Network Energy, as defined in paragraph 2, in order to:

(a) create a stable regulatory and market framework capable of attracting investment in gas networks, power generation, and transmission and distribution networks, so that all Parties have access to the stable and continuous energy supply that is essential for economic development and social stability,

(b) create a single regulatory space for trade in Network Energy that is necessary to match the geographic extent of the concerned product markets,

(c) enhance the security of supply of the single regulatory space by providing a stable investment climate in which connections to Caspian, North African and Middle East gas reserves can be developed, and indigenous sources of energy such as natural gas, coal and hydropower can be exploited,

(d) improve the environmental situation in relation to Network Energy and related energy efficiency, foster the use of renewable energy, and set out the conditions for energy trade in the single regulatory space,

(e) develop Network Energy market competition on a broader geographic scale and exploit economies of scale.

2. "Network Energy" shall include the electricity and gas sectors falling within the scope of the European Community Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC¹.

¹ Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity, Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 37 - 56; and Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas, Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 57 - 78.

Article 3

For the purposes of Article 2, the activities of the Energy Community shall include:

(a) the implementation by the Contracting Parties of the *acquis communautaire* on energy, environment, competition and renewables, as described in Title II below, adapted to both the institutional framework of the Energy Community and the specific situation of each of the Contracting Parties (hereinafter referred to as "the extension of the *acquis communautaire*"), as further described in Title II;

(b) the setting up of a specific regulatory framework permitting the efficient operation of Network Energy markets across the territories of the Contracting Parties and part of the territory of the European Community, and including the creation of a single mechanism for the cross-border transmission and/or transportation of Network Energy, and the supervision of unilateral safeguard measures (hereinafter referred to as "the mechanism for operation of Network Energy markets"), as further described in Title III;

(c) the creation for the Parties of a market in Network Energy without internal frontiers, including the coordination of mutual assistance in case of serious disturbance to the energy networks or external disruptions, and which may include the achievement of a common external energy trade policy (hereinafter referred to as "the creation of a single energy market"), as further described in Title IV.

Article 4

The Commission of the European Communities (hereinafter referred to as "the European Commission") shall act as co-ordinator of the three activities described in Article 3.

Article 5

The Energy Community shall follow the *acquis communautaire* described in Title II, adapted to both the institutional framework of this Treaty and the specific situation of each of the Contracting Parties, with a view to ensuring high levels of investment security and optimal investments.

Article 6

The Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty. The Parties shall facilitate the achievement of the Energy Community's tasks. The Parties shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of this Treaty.

Article 7

Any discrimination within the scope of this Treaty shall be prohibited.

Article 8

Nothing in this Treaty shall affect the rights of a Party to determine the conditions for exploiting its energy resources, its choice between different energy sources and the general structure of its energy supply.

TITLE II - THE EXTENSION OF THE ACQUIS COMMUNAUTAIRE

CHAPTER I - GEOGRAPHIC SCOPE

Article 9

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Adhering Parties, and to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo.

CHAPTER II - THE ACQUIS ON ENERGY

Article 10

Each Contracting Party shall implement the acquis communautaire on energy in compliance with the timetable for the implementation of those measures set out in Annex I.

Article 11

The "acquis communautaire on energy", for the purpose of this Treaty, shall mean (i) the Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity, (ii) the Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas, and (iii) the Regulation 1228/2003/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity².

²Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 1 - 10

CHAPTER III - THE ACQUIS ON ENVIRONMENT

Article 12

Each Contracting Party shall implement the acquis communautaire on Environment in compliance with the timetable for the implementation of those measures set out in Annex II.

Article 13

The Parties recognise the importance of the Kyoto Protocol. Each Contracting Party shall endeavour to accede to it.

Article 14

The Parties recognise the importance of the rules set out in Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 concerning integrated pollution prevention and control. Each Contracting Party shall endeavour to implement that Directive.

Article 15

After the entry into force of this Treaty, the construction and operation of new generating plants shall comply with the acquis communautaire on environment.

Article 16

The "acquis communautaire on environment", for the purpose of this Treaty, shall mean (i) Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directive 97/11/EC of 3 March 1997 and Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, (ii) Council Directive 1999/32/EC of 26 April 1999 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels and amending Directive 93/12/EEC, (iii) Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants, and (iv) Article 4(2) of Directive 79/409/EEC of the Council of 2 April 1979 on the conservation of wild birds.

Article 17

The provisions of and the Measures taken under this Chapter shall only apply to Network Energy.

CHAPTER IV - THE ACQUIS ON COMPETITION

Article 18

1. The following shall be incompatible with the proper functioning of the Treaty, insofar as they may affect trade of Network Energy between the Contracting Parties:

(a) all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition,

(b) abuse by one or more undertakings of a dominant position in the market between the Contracting Parties as a whole or in a substantial part thereof,

(c) any public aid which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or certain energy resources.

2. Any practices contrary to this Article shall be assessed on the basis of criteria arising from the application of the rules of Articles 81, 82 and 87 of the Treaty establishing the European Community (attached in Annex III).

Article 19

With regard to public undertakings and undertakings to which special or exclusive rights have been granted, each Contracting Party shall ensure that as from 6 months following the date of entry into force of this Treaty, the principles of the Treaty establishing the European Community, in particular Article 86 (1) and (2) thereof (attached in Annex III), are upheld.

CHAPTER V - THE ACQUIS FOR RENEWABLES

Article 20

Each Contracting Party shall provide to the European Commission within one year of the date of entry into force of this Treaty a plan to implement Directive 2001/77/EC of the European Parliament and of the Council of 27 September 2001 on the promotion of electricity produced from renewable energy sources in the internal electricity market and Directive 2003/30/EC of the European Parliament and of the Council of 8 May 2003 on the promotion of the use of biofuels or other renewable fuels for transport. The European Commission shall present the plan of each Contracting Party to the Ministerial Council for adoption.

CHAPTER VI - COMPLIANCE WITH GENERALLY APPLICABLE STANDARDS OF THE EUROPEAN COMMUNITY

Article 21

Within one year of the date of entry into force of this Treaty, the Secretariat shall draw up a list of the Generally Applicable Standards of the European Community, to be submitted to the Ministerial Council for adoption.

Article 22

The Contracting Parties shall, within one year of the adoption of the list, adopt development plans to bring their Network Energy sectors into line with these Generally Applicable Standards of the European Community.

Article 23

"Generally Applicable Standards of the European Community" shall refer to any technical system standard that is applied within the European Community, and is necessary for operating network systems safely and efficiently, including aspects of transmission, cross-border connections, modulation and general technical system security standards issued where applicable via the European Committee for Standardization (CEN), the European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) and similar normation bodies or as issued by the Union for the Coordination of Transmission of Electricity (UCTE) and the European Association for the Streamlining of Energy Exchanges (Easeegas) for common rule setting and business practices.

CHAPTER VII - THE ADAPTATION AND EVOLUTION OF THE ACQUIS

Article 24

For the implementation of this Title, the Energy Community shall adopt Measures adapting the *acquis communautaire* described in this Title, taking into account both the institutional framework of this Treaty and the specific situation of each of the Contracting Parties.

Article 25

The Energy Community may take Measures to implement amendments to the acquis communautaire described in this Title, in line with the evolution of European Community law.

TITLE III - MECHANISM FOR OPERATION OF NETWORK ENERGY MARKETS

CHAPTER I - GEOGRAPHIC SCOPE

Article 26

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Adhering Parties, to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, and to the territories of the European Community referred to in Article 27.

Article 27

As regard the European Community, the provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Republic of Austria, of the Hellenic Republic, of the Republic of Hungary, of the Italian Republic, and of the Republic of Slovenia. Upon accession to the European Union of an Adhering Party, the provisions of and the Measures taken under this Title shall, without any further formalities, also apply to the territory of that new Member State.

CHAPTER II MECHANISM FOR LONG-DISTANCE TRANSPORTATION OF NETWORK ENERGY

Article 28

The Energy Community shall take additional Measures establishing a single mechanism for the cross-border transmission and/or transportation of Network Energy.

CHAPTER III - SECURITY OF SUPPLY

Article 29

The Parties shall, within one year of the date of entry into force of this Treaty, adopt security of supply statements describing in particular diversity of supply, technological security, and geographic origin of imported fuels. The statements shall be communicated to the Secretariat, and shall be available to any Party to this Treaty. They shall be updated every two years. The Secretariat shall give guidance and assistance with respect to such statements.

Article 30

Article 29 does not imply a necessity to change energy policies or purchasing practices.

CHAPTER IV - PROVISION OF ENERGY TO CITIZENS

Article 31

The Energy Community shall promote high levels of provision of Network Energy to all its citizens within the limits of the public service obligations contained in the relevant acquis communautaire on energy.

Article 32

For this purpose, the Energy Community may take Measures to:

- (a) allow for the universal provision of electricity;
- (b) foster effective demand management policies;
- (c) ensure fair competition.

Article 33

The Energy Community may also make Recommendations to support effective reform of the Network Energy sectors of the Parties, including inter alia to increase the level of payment for energy by all customers, and to foster the affordability of Network Energy prices to consumers.

CHAPTER V - HARMONISATION

Article 34

The Energy Community may take Measures concerning compatibility of market designs for the operation of Network Energy markets, as well as mutual recognition of licenses and Measures fostering free establishment of Network Energy companies.

CHAPTER VI - RENEWABLE ENERGY SOURCES AND ENERGY EFFICIENCY

Article 35

The Energy Community may adopt Measures to foster development in the areas of renewable energy sources and energy efficiency, taking account of their advantages for security of supply, environment protection, social cohesion and regional development.

CHAPTER VII - SAFEGUARD MEASURES

Article 36

In the event of a sudden crisis on the Network Energy market in the territory of an Adhering Party, the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, or a territory of the European Community referred to in Article 27, where the physical safety or security of persons, or Network Energy apparatus or installations or system integrity is threatened in this territory, the concerned Party may temporarily take necessary safeguard measures.

Article 37

Such safeguard measures shall cause the least possible disturbance in the functioning of the Network Energy market of the Parties, and not be wider in scope than is strictly necessary to remedy the sudden difficulties which have arisen. They shall not distort competition or adversely affect trade in a manner which is at variance with the common interest.

Article 38

The Party concerned shall without delay notify these safeguard measures to the Secretariat, which shall immediately inform the other Parties.

Article 39

The Energy Community may decide that the safe-guard measures taken by the Party concerned do not comply with the provisions of this Chapter, and request that Party to put an end to, or modify, those safeguard measures.

TITLE IV - THE CREATION OF A SINGLE ENERGY MARKET

CHAPTER I - GEOGRAPHIC SCOPE

Article 40

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories to which the Treaty establishing the European Community applies under the conditions laid down in that Treaty, to the territories of the Adhering Parties and to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Mission in Kosovo.

CHAPTER II - INTERNAL ENERGY MARKET

Article 41

1. Customs duties and quantitative restrictions on the import and export of Network Energy and all measures having equivalent effect, shall be prohibited between the Parties. This prohibition shall also apply to customs duties of a fiscal nature.

2. Paragraph 1 shall not preclude quantitative restrictions or measures having equivalent effect, justified on grounds of public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants, or the protection of industrial and commercial property. Such restrictions or measures shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction on trade between the Parties.

Article 42

1. The Energy Community may take Measures with the aim of creating a single market without internal frontiers for Network Energy.

2. Paragraph 1 shall not apply to fiscal measures, to those relating to the free movement of persons nor to those relating to the rights and interests of employed persons.

CHAPTER III - EXTERNAL ENERGY TRADE POLICY

Article 43

The Energy Community may take Measures necessary for the regulation of imports and exports of Network Energy to and from third countries with a view to ensuring equivalent access to and from third country markets in respect of basic environmental standards or to ensure the safe operation of the internal energy market.

CHAPTER IV - MUTUAL ASSISTANCE IN THE EVENT OF DISRUPTION

Article 44

In the event of disruption of Network Energy supply affecting a Party and involving another Party or a third country, the Parties shall seek an expeditious resolution in accordance with the provisions of this Chapter.

Article 45

Upon request of the Party directly affected by the disruption, the Ministerial Council shall meet. The Ministerial Council may take the necessary Measures in response to the disruption.

Article 46

Within one year of the date of entry into force of this Treaty, the Ministerial Council shall adopt a Procedural Act for the operation of the mutual assistance obligation under this Chapter, which may include the conferral of powers to take interim Measures to the Permanent High Level Group.

TITLE V - INSTITUTIONS OF THE ENERGY COMMUNITY

CHAPTER I - THE MINISTERIAL COUNCIL

Article 47

The Ministerial Council shall ensure that the objectives set out in this Treaty are attained. It shall:

- (a) provide general policy guidelines;
- (b) take Measures;
- (c) adopt Procedural Acts, which may include the conferral, under precise conditions, of specific tasks, powers and obligations to carry out the policy of the Energy Community on the Permanent High Level Group, the Regulatory Board or the Secretariat.

Article 48

The Ministerial Council shall consist of one representative of each Contracting Party and two representatives of the European Community. One non-voting representative of each Participant may participate in its meetings.

Article 49

The Ministerial Council shall adopt its internal rules of procedure by Procedural Act.

Article 50

The Presidency shall be held in turn by each Contracting Party for a term of six months in the order decided by a Procedural Act of the Ministerial Council. The Presidency shall convene the Ministerial Council in a place decided upon by the Presidency. The Ministerial Council shall meet at least once every six months. The meetings shall be prepared by the Secretariat.

Article 51

The Presidency shall chair the Ministerial Council and be assisted by one representative of the European Community and one representative of the incoming Presidency as Vice-Presidents. The Presidency and the Vice-Presidents shall prepare the draft Agenda.

Article 52

The Ministerial Council shall submit an annual report on the activities of the Energy Community to the European Parliament and to the Parliaments of the Adhering Parties and of the Participants.

CHAPTER II - THE PERMANENT HIGH LEVEL GROUP

Article 53

The Permanent High Level Group shall:

- (a) prepare the work of the Ministerial Council;
- (b) give assent to technical assistance requests made by international donor organisations, international financial institutions and bilateral donors;
- (c) report to the Ministerial Council on progress made toward achievement of the objectives of this Treaty;
- (d) take Measures, if so empowered by the Ministerial Council;
- (e) adopt Procedural Acts, not involving the conferral of tasks, powers or obligations on other institutions of the Energy Community;
- (f) discuss the development of the *acquis communautaire* described in Title II on the basis of a report that the European Commission shall submit on a regular basis.

Article 54

The Permanent High Level Group shall consist of one representative of each Contracting Party and two representatives of the European Community. One non-voting representative of each Participant may participate in its meetings.

Article 55

The Permanent High Level Group shall adopt its internal rules of procedure as a Procedural Act.

Article 56

The Presidency shall convene the Permanent High Level Group at a place to be determined by the Presidency. The meetings shall be prepared by the Secretariat.

Article 57

The Presidency shall chair the Permanent High Level Group and be assisted by one representative of the European Community and one representative of the incoming Presidency as Vice-Presidents. The Presidency and the Vice-Presidents shall prepare the draft Agenda.

CHAPTER III - THE REGULATORY BOARD

Article 58

The Regulatory Board shall:

- (a) advise the Ministerial Council or the Permanent High Level Group on the details of statutory, technical and regulatory rules;
- (b) issue Recommendations on cross-border disputes involving two or more Regulators, upon request of any of them;
- (c) take Measures, if so empowered by the Ministerial Council;
- (d) adopt Procedural Acts.

Article 59

The Regulatory Board shall be composed of one representative of the energy regulator of each Contracting Party, pursuant to the relevant parts of the *acquis communautaire* on energy. The European Community shall be represented by the European Commission, assisted by one regulator of each Participant, and one representative of the European Regulators Group for Electricity and Gas (EREG). If a Contracting Party or a Participant has one regulator for gas and one regulator for

electricity, the Contracting Party or the Participant shall determine which regulator shall attend a meeting of the Regulatory Board, taking account of its agenda.

Article 60

The Regulatory Board shall adopt its internal rules of procedure by Procedural Act.

Article 61

The Regulatory Board shall elect a President for a term determined by the Regulatory Board. The European Commission shall act as Vice-President. The President and the Vice-President shall prepare the draft Agenda.

Article 62

The Regulatory Board shall meet in Athens.

CHAPTER IV - THE FORA

Article 63

Two Fora, composed of representatives of all interested stakeholders, including industry, regulators, industry representative groups and consumers, shall advise the Energy Community.

Article 64

The Fora shall be chaired by a representative of the European Community.

Article 65

The conclusions of the Fora shall be adopted by consensus. They shall be forwarded to the Permanent High Level Group.

Article 66

The Electricity Forum shall meet in Athens. The Gas Forum shall meet at a place to be determined by a Procedural Act of the Ministerial Council.

CHAPTER V - THE SECRETARIAT

Article 67

The Secretariat shall:

(a) provide administrative support to the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora;

(b) review the proper implementation by the Parties of their obligations under this Treaty, and submit yearly progress reports to the Ministerial Council;

(c) review and assist in the coordination by the European Commission of the donors' activity in the territories of the Adhering Parties and the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, and provide administrative support to the donors;

(d) carry out other tasks conferred on it under this Treaty or by a Procedural Act of the Ministerial Council, excluding the power to take Measures; and

(e) adopt Procedural Acts.

Article 68

The Secretariat shall comprise a Director and such staff as the Energy Community may require.

Article 69

The Director of the Secretariat shall be appointed by a Procedural Act of the Ministerial Council. The Ministerial Council shall lay down, by Procedural Act, rules for the recruitment, working conditions and geographic equilibrium of the Secretariat's staff. The Director shall select and appoint the staff.

Article 70

In the performance of their duties the Director and the staff shall not seek or receive instructions from any Party to this Treaty. They shall act impartially and promote the interests of the Energy Community.

Article 71

The Director of the Secretariat or a nominated alternate shall assist at the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora.

Article 72

The seat of the Secretariat shall be in Vienna.

CHAPTER VI - BUDGET

Article 73

Each Party shall contribute to the budget of the Energy Community as set out in Annex IV. The level of contributions may be reviewed every five years, on request of any Party, by a Procedural Act of the Ministerial Council.

Article 74

The Ministerial Council shall adopt the budget of the Energy Community by Procedural Act every two years. The budget shall cover the operational expenses of the Energy Community necessary for the functioning of its institutions. The expenditure of each institution shall be set out in a different part of the budget. The Ministerial Council shall adopt a Procedural Act specifying the procedure for the implementation of the budget, and for presenting and auditing accounts and inspection.

Article 75

The Director of the Secretariat shall implement the budget in accordance with the Procedural Act adopted pursuant to Article 74, and shall report annually to the Ministerial Council on the execution of the budget. The Ministerial Council may decide by Procedural Act, if appropriate, to entrust independent auditors with verifying the proper execution of the budget.

TITLE VI - DECISION MAKING PROCESS

CHAPTER I - GENERAL PROVISIONS

Article 76

Measures may take the form of a Decision or a Recommendation. A Decision is legally binding in its entirety upon those to whom it is addressed.

A Recommendation has no binding force. Parties shall use their best endeavours to carry out Recommendations.

Article 77

Save as provided in Article 80, each Party shall have one vote.

Article 78

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board may act only if two third of the Parties are represented. Abstentions in a vote from Parties present shall not count as votes cast.

CHAPTER II - MEASURES UNDER TITLE II

Article 79

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title II on a proposal from the European Commission. The European Commission may alter or withdraw its proposal at any time during the procedure leading to adoption of the Measures.

Article 80

Each Contracting Party shall have one vote.

Article 81

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall act by a majority of the votes cast.

CHAPTER III - MEASURES UNDER TITLE III

Article 82

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title III on a proposal from a Party or the Secretariat.

Article 83

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall act by a two third majority of the votes cast, including a positive vote of the European Community.

CHAPTER IV - MEASURES UNDER TITLE IV

Article 84

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title IV on a proposal from a Party.

Article 85

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures by unanimity.

CHAPTER V - PROCEDURAL ACTS

Article 86

A Procedural Act shall regulate organizational, budgetary and transparency issues of the Energy Community, including the delegation of power from the Ministerial Council to the Permanent High Level Group, the Regulatory Board or the Secretariat, and shall have binding force on the institutions of the Energy Community, and, if the Procedural Act so provides, on the Parties.

Article 87

Save as provided in Article 88, Procedural Acts shall be adopted in compliance with the Decision Making Process set out in Chapter III of this Title.

Article 88

The Procedural Act appointing the Director of the Secretariat provided for in Article 69 shall be adopted by simple majority on a proposal from the European Commission. The Procedural Acts on budgetary matters provided for in Articles 73 and 74 shall be adopted by unanimity on a proposal from the European Commission. The Procedural Acts conferring powers on the Regulatory Board provided for in Article 47(c) shall be taken by unanimity on a proposal from a Party or the Secretariat.

TITLE VII - IMPLEMENTATION OF DECISIONS AND DISPUTE SETTLEMENT

Article 89

The Parties shall implement Decisions addressed to them in their domestic legal system within the period specified in the Decision.

Article 90

1. Failure by a Party to comply with a Treaty obligation or to implement a Decision addressed to it within the required period may be brought to the attention of the Ministerial Council by a reasoned request of any Party, the Secretariat or the Regulatory Board. Private bodies may approach the Secretariat with complaints.

2. The Party concerned may make observations in response to the request or complaint.

Article 91

1. The Ministerial Council may determine the existence of a breach by a Party of its obligations. The Ministerial Council shall decide:

- (a) by a simple majority, if the breach relates to Title II;
- (b) by a two-third majority, if the breach relates to Title III;
- (c) by unanimity, if the breach relates to Title IV.

2. The Ministerial Council may subsequently decide by simple majority to revoke any decisions adopted under this Article.

Article 92

1. At the request of a Party, the Secretariat or the Regulatory Board, the Ministerial Council, acting by unanimity, may determine the existence of a serious and persistent

breach by a Party of its obligations under this Treaty and may suspend certain of the rights deriving from application of this Treaty to the Party concerned, including the suspension of voting rights and exclusion from meetings or mechanisms provided for in this Treaty.

2. The Ministerial Council may subsequently decide by simple majority to revoke any decisions taken under this Article.

Article 93

When adopting the decisions referred to in Articles 91 and 92, the Ministerial Council shall act without taking into account the vote of the representative of the Party concerned.

TITLE VIII - INTERPRETATION

Article 94

The institutions shall interpret any term or other concept used in this Treaty that is derived from European Community law in conformity with the case law of the Court of Justice or the Court of First Instance of the European Communities. Where no interpretation from those Courts is available, the Ministerial Council shall give guidance in interpreting this Treaty. It may delegate that task to the Permanent High Level Group. Such guidance shall not prejudice any interpretation of the *acquis communautaire* by the Court of Justice or the Court of First Instance at a later stage.

TITLE IX - PARTICIPANTS AND OBSERVERS

Article 95

Upon a request to the Ministerial Council, any Member State of the European Community may be represented in the Ministerial Council, the Permanent High Level Group and the Regulatory Board under the conditions laid down in Articles 48, 54 and 59 as a Participant, and shall be permitted to participate in the discussions of the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora.

Article 96

1. Upon a reasoned request of a neighbouring third country, the Ministerial Council may, by unanimity, accept that country as an Observer. Upon a request presented to the Ministerial Council within six months of the date of entry into force of this Treaty, Moldova shall be accepted as an Observer.

2. Observers may attend the meetings of the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora, without participating in the discussions.

TITLE X - DURATION

Article 97

This Treaty is concluded for a period of 10 years from the date of entry into force. The Ministerial Council, acting by unanimity, may decide to extend its duration. If no such decision is taken, the Treaty may continue to apply between those Parties who voted in favour of extension, provided that their number amounted to at least two thirds of the Parties to the Energy Community.

Article 98

Any party may withdraw from this Treaty by giving six months notice, addressed to the Secretariat.

Article 99

Upon accession to the European Community of an Adhering Party, that party shall become a Participant as provided for in Article 95.

TITLE XI - REVISION AND ACCESSION

Article 100

The Ministerial Council may, by unanimity of its Members:

- (i) amend the provisions of Title I to VII;
- (ii) decide to implement other parts of the *acquis communautaire* related to Network Energy;
- (iii) extend this Treaty to other energy products and carriers or other essential network infrastructures;
- (iv) agree on the accession to the Energy Community of a new Party.

TITLE XII - FINAL AND TRANSITIONAL PROVISIONS

Article 101

Without prejudice to Articles 102 and 103, the rights and obligations arising from agreements concluded by a Contracting Party before the signature of this Treaty shall not be affected by the provisions of this Treaty. To the extent that such agreements are not compatible with this Treaty, the Contracting Party concerned shall take all appropriate measures to eliminate the incompatibilities established, no later than one year after the date of entry into force of this Treaty.

Article 102

All obligations under this Treaty are without prejudice to existing legal obligations of the Parties under the Treaty establishing the World Trade Organisation.

Article 103

Any obligations under an agreement between the European Community and its Member States on the one hand, and a Contracting Party on the other hand shall not be affected by this Treaty. Any commitment taken in the context of negotiations for accession to the European Union shall not be affected by this Treaty.

Article 104

Until the adoption of the Procedural Act referred to in Article 50, the 2003 Athens Memorandum of Understanding³ shall define the order for holding the Presidency.

³ Memorandum of Understanding on the Regional Energy Market in South East Europe and its Integration into the European Community Internal Energy Market, signed in Athens on 8 December 2003

Article 105

This Treaty shall be approved by the Parties in accordance with their internal procedures.

This Treaty shall enter into force on the first day of the month following the date on which the European Community and six Contracting Parties have notified the completion of the procedures necessary for this purpose.

Notification shall be sent to the Secretary-General of the Council of the European Union who shall be the depositary for this Treaty.

ANNEX I

TIMETABLE FOR THE IMPLEMENTATION OF THE EC DIRECTIVES N° 2003/54 AND 2003/55, AND THE EC REGULATION N° 1228/2003, OF 26 JUNE 2003

1. Subject to paragraph 2 below and Article 24 of this Treaty, each Contracting Party shall implement within twelve months of the entry into force of this Treaty:

(i) the European Community Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity;

(ii) the European Community Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas;

(iii) the European Community Regulation 1228/2003/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity.

2. Each Contracting Party must ensure that the eligible customers within the meaning of the European Community Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC are:
- (i) from 1 January 2008, all non-household customers; and
 - (ii) from 1 January 2015, all customers.

ANNEX II

TIMETABLE FOR THE IMPLEMENTATION OF THE ACQUIS ON ENVIRONMENT

1. Each Contracting Party shall implement Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directives 97/11/EC of 3 March 1997 and Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, on the entry into force of this Treaty.

2. Each Contracting Party shall implement Council Directive 1999/32/EC of 26 April 1999 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels and amending Directive 93/12/EEC by 31 December 2011.

3. Each Contracting Party shall implement Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants by 31 December 2017.

4. Each Contracting Party shall implement Article 4(2) of Directive 79/409/EEC of the Council of 2 April 1979 on the conservation of wild birds on the entry into force of this treaty.

ANNEX III

Article 81 of the EC Treaty

1. The following shall be prohibited as incompatible with the common market: all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which may affect trade between Member States and which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition within the common market, and in particular those which:

- (a) directly or indirectly fix purchase or selling prices or any other trading conditions;
- (b) limit or control production, markets, technical development, or investment;
- (c) share markets or sources of supply;
- (d) apply dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;
- (e) make the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

2. Any agreements or decisions prohibited pursuant to this article shall be automatically void.

3. The provisions of paragraph 1 may, however, be declared inapplicable in the case of:

- any agreement or category of agreements between undertakings,
 - any decision or category of decisions by associations of undertakings,
 - any concerted practice or category of concerted practices,
- which contributes to improving the production or distribution of goods or to promoting technical or economic progress, while allowing consumers a fair share of the resulting benefit, and which does not:

(a) impose on the undertakings concerned restrictions which are not indispensable to the attainment of these objectives;

(b) afford such undertakings the possibility of eliminating competition in respect of a substantial part of the products in question.

Article 82 of the EC Treaty

Any abuse by one or more undertakings of a dominant position within the common market or in a substantial part of it shall be prohibited as incompatible with the common market in so far as it may affect trade between Member States.

Such abuse may, in particular, consist in:

(a) directly or indirectly imposing unfair purchase or selling prices or other unfair trading conditions;

(b) limiting production, markets or technical development to the prejudice of consumers;

(c) applying dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;

(d) making the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

Article 86(1) and (2) of the EC Treaty

1. In the case of public undertakings and undertakings to which Member States grant special or exclusive rights, Member States shall neither enact nor maintain in force any measure contrary to the rules contained in this Treaty, in particular to those rules provided for in Article 12 and Articles 81 to 89.

2. Undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest or having the character of a revenue-producing monopoly shall be subject to the rules contained in this Treaty, in particular to the rules on competition, in so far as the application of such rules does not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular tasks assigned to them. The development of trade must not be affected to such an extent as would be contrary to the interests of the Community.

Article 87 of the EC Treaty

1. Save as otherwise provided in this Treaty, any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the common market.

2. The following shall be compatible with the common market:

(a) aid having a social character, granted to individual consumers, provided that such aid is granted without discrimination related to the origin of the products concerned;

(b) aid to make good the damage caused by natural disasters or exceptional occurrences;

(c) aid granted to the economy of certain areas of the Federal Republic of Germany affected by the division of Germany, in so far as such aid is required in order to compensate for the economic disadvantages caused by that division.

3. The following may be considered to be compatible with the common market:

(a) aid to promote the economic development of areas where the standard of living is abnormally low or where there is serious underemployment;

(b) aid to promote the execution of an important project of common European interest or to remedy a serious disturbance in the economy of a Member State;

(c) aid to facilitate the development of certain economic activities or of certain economic areas, where such aid does not adversely affect trading conditions to an extent contrary to the common interest;

(d) aid to promote culture and heritage conservation where such aid does not affect trading conditions and competition in the Community to an extent that is contrary to the common interest;

(e) such other categories of aid as may be specified by decision of the Council acting by a qualified majority on a proposal from the Commission.

ANNEX IV

CONTRIBUTION TO THE BUDGET

Parties	Contribution in percentage
European Community	94,9 %
Republic of Albania	0,1 %
Republic of Bulgaria	1 %
Bosnia and Herzegovina	0,3 %
Republic of Croatia	0,5 %
former Yugoslav Republic of Macedonia	0,1 %
Republic of Montenegro	0,1 %
Romania	2,2 %
Republic of Serbia	0,7 %
United Nations Interim Administration Mission in Kosovo	0,1 %

СПОРАЗУМ О ФОРМИРАЊУ ЕНЕРГЕТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Стране, које су:

Европска заједница, са једне стране,

и

слједеће Уговорне стране, с друге:

- Република Албанија, Република Бугарска, Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Бивша југословенска Република Македонија, Република Црна Гора, Румунија, Република Србија, (У даљем тексту Стране које приступају овом Споразуму),

и

- Мисија привремене управе Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савјета безбједности Уједињених нација, обједињујући Атински процес и Атински меморандум о разумијевању из 2002. и 2003. године,

с обзиром да су Република Бугарска, Румунија и Република Хрватска земље-кандидати за приступање Европској унији, а да је Бивша југословенска Република Македонија такође поднијела захтјев за чланство,

с обзиром да је Европски савјет у Копенхагену у децембру 2002. године потврдио европску перспективу Републике Албаније, Босне и Херцеговине те Србије и Црне Горе, као потенцијалних кандидата за приступање Европској унији те подвукао одлучност да подржи њихова настојања да се приближе Европској унији,

позивајући се на то да је Европски савјет у Солуну у јуну 2003. године подржао "Солунску агенду за Западни Балкан": приближавање европским интеграцијама", чији је циљ био даље учвршћивање привилегованих односа између Европске уније и Западног Балкана, и, којим је Европска унија охрабрила земље овог региона да усвоје законски обавезујући Споразум о енергетском тржишту у Југоисточној Европи,

позивајући се на Еуро-медитерански процес партнерства и европску политику сусједства,

позивајући се на допринос Пакта стабилности за Југоисточну Европу у чијој је бити потреба јачања сарадње међу државама и нацијама Југоисточне Европе и јачање услова за мир, стабилност и економски раст,

ријешене да међу Странама успоставе једно интегрисано тржиште природног гаса и електричне енергије засновано на заједничком интересу и солидарности,

сматрајући да то интегрисано тржиште може у каснијој фази укључити и друге енергетске производе и средства преноса, попут течног природног гаса, петрола, водородна, или друге битне инфраструктуре,

ријешене да створе један стабилан регулаторни и тржишни оквир способан да привуче инвестиције за гасне мреже те производњу и мреже преноса енергије, тако да све Стране имају приступ стабилној и непрекидној испоруци гаса и електричне енергије која је суштинска за економски развој и социјалну стабилност, ријешене да створе јединствен регулаторни простор за трговину гасом и електричном енергијом какав је потребан да би одговарао географском простору датих тржишта ових производа,

признајући да су територије Републике Аустрије, Грчке Републике, Републике Мађарске, и Републике Италије, као и Републике Словеније природно интегрисане или су под непосредним утицајем функционисања тржишта гаса и електричне енергије Уговорних страна,

ријешене да промовишу висок ниво обезбјеђења гаса и електричне енергије за све грађане на основу обавеза јавних услуга, постигну економски и социјални напредак те висок ниво запослења, као и избалансирани и одржив развој путем стварања једног подручја без унутрашњих граница за гас и електричну енергију,

осигуравањем стабилног регулаторног оквира потребног региону у којем се могу развити и везе са каспијским, сјеверноафричким и блискоисточним резервама гаса те експлоатисати домаће резерве природног гаса нафте и хидроенергије,

предане побољшању стања животне средине у вези са гасом и електричном енергијом те уз то везану енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије,

ријешене да развију тржишну конкуренцију на пољу гаса и електричне енергије на једном ширем нивоу и да експлоатишу економију обима,

с обзиром да се, ради постизања тих циљева, мора успоставити широка и интегрисана тржишна структура, уз подршку снажних институција и ефективног надзора, и уз адекватан ангажман приватног сектора,

с обзиром да, ради смањења притиска на државне и системе гаса и електричне енергије те да би се постигло рјешавање локалних несташица гаса и електричне енергије, треба успоставити специфична правила како би се омогућила лакша трговина гаса и електричне енергије; те да су та правила потребна како би се створио јединствен регулаторни географски простор датих производних тржишта, одлучиле су основати Енергетску заједницу.

НАСЛОВ I - ПРИНЦИПИ

Члан 1.

1. Овим Споразумом, Стране међусобно успостављају Енергетску заједницу.
2. Државе чланице Европске заједнице могу постати учесници у Енергетској заједници у складу са Чланом 95. овог Споразума.

Члан 2.

1. Задатак Енергетске заједнице је организовање односа између Страна те утврђивање правила и економског оквира мрежне енергије, како је она дефинисана у доњем ставу 2., да би:

а) створили стабилан регулаторни и тржишни оквир способан да привуче инвестирање у гасну мрежу, производњу електричне енергије, преносну и дистрибутивну мрежу, како би све Стране имале приступ стабилној и непрекидној испоруци енергије која је суштинска за економски развој и социјалну стабилност,

б) створили јединствени регулаторни простор за трговину мрежне енергије какав је потребан да би одговарао географском простору датих тржишта ових производа,

ц) појачали сигурност снабдијевања јединственог регулаторног простора обезбјеђивањем стабилног амбијента за инвестиције у којем се могу развијати везе са каспијским, сјеверноафричким и блискоисточним резервама гаса те експлоатисати домаћи извори енергије, попут природног гаса, нафте и хидроенергије,

д) побољшали ситуацију у погледу животне средине у вези са мрежном енергијом и уз то везану енергетску ефикасност, те повећали коришћење

обновљиве енергије, и утврдили услове за трговину енергијом у оквиру једног јединственог регулаторног простора,

е) развили тржишну конкуренцију мрежне енергије на ширем географском нивоу те користили економију обима.

2. "Мрежна енергија" ће укључити секторе електричне енергије и гаса који спадају у оквир Директива Европске заједнице 2003/54/ЕС и 2003/55/ЕС¹.

¹ Директива 2003/54/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о заједничким правилима унутрашњег тржишта електричне енергије, Службени лист Европске уније број L 176 од 15. јула 2003. године, страна 37 - 56; и Директива 2003/55/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о заједничким правилима унутрашњег тржишта природног гаса, Службени лист Европске уније број L 176 од 15. јула 2003. године, страна 57 - 78.

Члан 3

У складу с Чланом 2., активности енергетске заједнице укључују:

а) имплементацију од стране Уговорних страна *acquis communautaire* (прим. прев.: законодавство Европске заједнице) о енергији, животној средини, конкуренцији и обновљивој енергији, како је то описано под доњим Насловом II, прилагођено институционалном оквиру Енергетске заједнице и специфичној ситуацији сваке Уговорне стране (у даљем тексту "проширење *acquis communautaire*"), како је то даље описано под Насловом II;

б) успостављање специфичног регулаторног оквира који омогућава ефикасан рад тржишта мрежне енергије на цијелој територији Уговорних страна те на дијелу територије Европске заједнице, и укључивање стварања јединственог механизма за прекогранични пренос и/или транспорт мрежне енергије, те надзор унилатералних мјера заштите (у даљем тексту "механизми дјеловања тржишта мрежне енергије"), како је то даље описано под Насловом III;

ц) стварање, за Стране, тржишта мрежне енергије без унутрашњих граница, уз координацију узајамне помоћи у случају озбиљног поремећаја на мрежи енергије или спољних прекида, што може укључити и успостављање заједничке енергетске спољнотрговинске политике (у даљем тексту "стварање јединственог тржишта енергије"), како је то даље описано под Насловом IV.

Члан 4.

Комисија Европске заједнице (у даљем тексту "Европска комисија") дјелује као координатор трију активности описане у члану 3.

Члан 5.

Енергетска заједница ће слиједити *acquis communautaire* описан под Насловом II, прилагођен институционалном оквиру овог Споразума и специфичној ситуацији сваке Уговорне стране, у циљу осигуравања високог нивоа сигурности инвестирања и оптималних инвестиција.

Члан 6.

Стране ће предузети све одговарајуће мјере, биле оне опште или посебне, да осигурају испуњење обавеза које произилазе из овог Споразума. Стране ће омогућити испуњавање задатака Енергетске заједнице. Стране ће се уздржати од било које мјере која може угрозити постизање циљева овог Споразума.

Члан 7.

Свака дискриминација у оквиру опсега овог Споразума је забрањена.

Члан 8.

Ништа у овом Споразуму неће утицати на права Стране да утврди услове за експлоатацију својих енергетских ресурса, њен избор између разних енергетских извора и општу структуру набавке енергије.

НАСЛОВ II - ПРОШИРЕЊЕ ACQUIS COMMUNAUTAIRE

ПОГЛАВЉЕ I - ГЕОГРАФСКИ ОБИМ

Члан 9.

Одредбе и Мјере предузете под овим Насловом примењују се на територије Придружених страна, и на територије под јурисдикцијом Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову.

ПОГЛАВЉЕ II - ACQUIS О ЕНЕРГИЈИ

Члан 10.

Свака Уговорна страна ће имплементирати *acquis communautaire* о енергији у складу са временским распоредом примјене тих Мјера утврђених Анексом I.

Члан 11.

"*Acquis communautaire* о енергији", у сврху овог Споразума, означава (i) Директиву 2003/54/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о заједничким правилима унутрашњег тржишта електричне енергије, (ii) Директиву 2003/55/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о заједничким правилима унутрашњег тржишта природног гаса, и (iii) Уредбу 1228/2003/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о условима приступања мрежи ради прекограничне размјене електричне енергије².

²Службени лист Европске уније број L 176 од 15. јула 2003. године, стране 1 - 10.

ПОГЛАВЉЕ III - ACQUIS О ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

Члан 12.

Свака Уговорна страна имплементираће *acquis communautaire* о животној средини у складу са распоредом примјене Мјера утврђених Анексом II.

Члан 13.

Стране признају значај Куото Протокола. Свака Уговорна страна ће се настојати придржавати тог Протокола.

Члан 14.

Стране признају значај правила утврђених у Директиви Савјета 96/61/ЕС од 24. септембра 1996. године која се тиче интегрисаног спречавања и контроле загађења. Свака Уговорна страна ће настојати имплементирати ту Директиву.

Члан 15.

Након ступања овог Споразума на снагу, при изградњи и раду нових енергетских погона поштоваће се *acquis communautaire* о животној средини.

Члан 16.

"*Acquis communautaire* о животној средини", у сврху овог Споразума, означава (i) Директиву Савјета 85/337/ЕС од 27. јуна 1985. године о процјени учинака одређених јавних и приватних пројеката на животну средину, како је она допуњена Директивом Савјета 97/11/ЕС од 3. марта 1997. године и Директивом 2003/35/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године, (ii), Директиву Савјета 1999/32/ЕС од 26. априла 1999. године о смањењу садржаја сумпора у одређеним течним горивима те допунском Директивом 93/12/ЕЕС, (iii) Директивом 2001/80/ЕС Европског парламента и Савјета од 23. октобра 2001. године о ограничавању емисија одређених загађивача у ваздуху из великих погона за сагоријевање, (iv) Члан 4.(2). Директиве 79/409/ЕЕС Савјета од 2. априла 1979. године о заштити дивљих птица.

Члан 17.

Одредбе и предузете Мјере из овог Поглавља ће се примјењивати само на мрежну енергију.

ПОГЛАВЉЕ IV - ACQUIS О КОНКУРЕНЦИЈИ

Члан 18.

1. Следеће ставке ће бити неспојиве са исправним функционисањем Споразума, у мјери у којој оне могу утицати на трговину мрежном енергијом између Уговорних страна:

а) сви Уговори између предузећа, одлуке удружења предузећа те удружене праксе које имају, као циљ или ефекат, спречавање, ограничавање или ремећење конкуренције,

б) злоупотреба од стране једног или више предузећа доминантне позиције на тржишту међу Уговорним странама у цјелини или у њиховом знатном дијелу,

ц) свака јавна помоћ која ремети или пријети да ће пореметити конкуренцију тиме што фаворизује одређена предузећа или одређене енергетске ресурсе.

2. Свака пракса супротна овом Члану биће процијењена на основу критеријума који произлазе из примјене правила Чланова 81, 82 и 87 Споразума о формирању Европске заједнице (приложено у Анексу III).

Члан 19.

У случају јавних предузећа и предузећа којима су дата посебна или искључива права, свака Уговорна страна ће шест мјесеци по ступању на снагу овог Споразума, осигурати да буду поштовани принципи Споразума о формирању Европске заједнице, посебно његов Члан 86. (1) и (2) (приложено у Анексу III).

ПОГЛАВЉЕ V - ACQUIS ЗА ОБНОВЉИВЕ ИЗВОРЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 20.

Свака Уговорна страна ће Европској комисији у року од године дана од датума ступања на снагу овог Споразума доставити свој план имплементације Директиве 2001/77/ЕС Европског парламента и Савјета од 27. септембра 2001. године о промоцији електричне енергије произведене из обновљивих извора енергије на унутрашњем тржишту електричне енергије и Директиве 2003/30/ЕС Европског парламента и Савјета од 8. маја 2003. године о промоцији употребе био-горива или других обновљивих горива за транспорт. Европска комисија ће изложити план сваке Уговорне стране Савјету министара на усвајање.

ПОГЛАВЉЕ VI - ПОШТИВАЊЕ ОПШТЕПРИМЈЕНЉИВИХ СТАНДАРДА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Члан 21.

У року од године дана од датума ступања на снагу овог Споразума, Секретаријат ће сачинити списак Општепримјењивих стандарда Европске заједнице, који ће се доставити Савјету министара на усвајање.

Члан 22.

Уговорне стране ће у року од године дана од усвајања ове листе, усвојити своје развојне планове како би своје секторе мрежне енергије ускладили са општепримјењивим стандардима Европске заједнице.

Члан 23.

"Опште примјењиви стандарди Европске заједнице" односе се на сваки стандард техничког система који се примјењује унутар Европске заједнице, а потребан је за сигуран, ефикасан и дјелотворан рад мрежних система, укључујући аспекте преноса, прекограничних прикључака, модулацију те општи сигурносни стандард техничког система који се објављују, гдје је то примјењиво путем Европског комитета за стандардизацију (CEN), Европског комитета за електротехничку стандардизацију (CENELED) и сличних нормативна тијела, или као што их је објавила Унија за координацију преноса електричне енергије (UCTE) и Европско удружење за усмјеравање размјене енергије (Easeegas) ради заједничког успостављања правила и пословних пракси.

ПОГЛАВЉЕ VII - ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И РАЗВОЈ ACQUI-JA

Члан 24.

За имплементацију овог Поглавља, Енергетска заједница ће усвојити Мјере којим ће прилагодити Мјере *acquis communautaire* описане у овом Поглављу, узимајући у обзир институционални оквир овог Споразума и специфичну ситуацију сваке Уговорне стране.

Члан 25.

Енергетска заједница може предузети Мјере за имплементацију амандмана на *acquis communautaire* описаних под овим Насловом, у складу са развојем закона Европске заједнице.

НАСЛОВ III - МЕХАНИЗАМ ЗА ДЈЕЛОВАЊЕ ТРЖИШТА МРЕЖНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ПОГЛАВЉЕ I - ГЕОГРАФСКИ ОБИМ

Члан 26.

Одредбе и предузете Мјере из овог Наслова примјењиваће се на територији Придружених страна, на територији под јурисдикцијом Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову, те територијама Европске заједнице наведеним у Члану 27.

Члан 27.

Што се тиче Европске заједнице, одредбе и предузете Мјере из овог Наслова примјењиваће се на територији Републике Аустрије, Грчке Републике, Републике Мађарске, Републике Италије, и Републике Словеније. По приступању неке од Придружених страна Европској унији, одредбе и предузете Мјере из овог Наслова такође ће се примјењивати без било којих додатних формалности на територији те нове државе чланице.

ПОГЛАВЉЕ II - МЕХАНИЗАМ ТРАНСПОРТА МРЕЖНЕ ЕНЕРГИЈЕ НА ВЕЛИКУ ДАЉИНУ

Члан 28.

Енергетска заједница ће предузети додатне Мјере успостављања јединственог механизма за прекогранични пренос и/или транспорт мрежне енергије.

ПОГЛАВЉЕ III - СИГУРНОСТ НАБАВКЕ

Члан 29.

У року од године дана од датума ступања на снагу овог Споразума Стране ће усвојити изјаве о сигурности набавке у којима ће се посебно описати разноврсност набавке, технолошка сигурност и географско поријекло увезених горива. Те ће изјаве бити достављене Секретаријату и бити на располагању свакој Страни овог Споразума. Изјаве ће бити ажуриране сваке двије године. Секретаријат ће давати смјернице и помоћ у вези са изјавама.

Члан 30.

Члан 29. не подразумијева потребу за промјеном енергетске политике или праксе набавки.

ПОГЛАВЉЕ IV - ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ЕНЕРГИЈЕ ГРАЂАНИМА

Члан 31.

Енергетска заједница ће промовисати висок ниво обезбјеђења мрежном енергијом свим својим грађанима у границама обавеза јавних услуга садржаних у релевантном *acquis communautaire* о енергији.

Члан 32.

- У ову сврху, Енергетска заједница може предузети мјере:
- а) омогућавања универзалног обезбјеђења енергијом;
 - б) јачања једне ефикасне политике управљања потражњом;
 - ц) осигуравање фер конкуренције.

Члан 33.

Енергетска заједница може сачинити и Препоруке ради подршке ефикасној реформи сектора мрежне енергије Страна овог Споразума, укључујући, између осталог, повећање нивоа плаћања накнаде за електричну енергију од стране свих купаца, те потрошачима мрежне енергије омогућити прихватљивије цијене.

ПОГЛАВЉЕ V - УСАГЛАШАВАЊЕ

Члан 34.

Енергетска заједница може предузети Мјере које се тичу компатибилности тржишних рјешења за дјеловање тржишта мрежне енергије, као и узајамног признавања лиценци и Мјера које јачају слободно успостављање компанија мрежне енергије.

ПОГЛАВЉЕ VI - ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Члан 35.

Енергетска заједница може усвојити Мјере за јачање развоја у подручју обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности, с обзиром на њихове предности у погледу сигурности снабдијевања, заштите животне средине, социјалне кохезије и регионалног развоја.

ПОГЛАВЉЕ VII - СИГУРНОСНЕ МЈЕРЕ

Члан 36.

У случају изненадне кризе на тржишту мрежне енергије на територији једне од Страна које приступају овом Споразуму, на територији под јурисдикцијом Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову, или територији Европске заједнице из Члана 27., гдје су угрожени физичка сигурност особа, апарати мрежне енергије или њени погони, или интегритет система на тој територији, та Страна може привремено предузети сигурносне мјере.

Члан 37.

Те сигурносне мјере ће изазвати најмањи могући поремећај у функционисању тржишта мрежне енергије Страна и неће по обиму бити шире од оних које су стриктно потребне за рјешавање изненадних насталих тешкоћа. Оне не смију реметити конкуренцију нити негативно утицати на трговину на начин који није од заједничког интереса.

Члан 38.

Дата Страна ће без одлагања о својим сигурносним мјерама обавијестити Секретаријат, који ће смјеста обавијестити остале Стране.

Члан 39.

Енергетска заједница може одлучити да сигурносне мјере предузете од те Стране не поштују одредбе овог Поглавља, те захтијевати да Страна оконча или промијени те сигурносне мјере.

НАСЛОВ IV - СТВАРАЊЕ ЈЕДИНСТВЕНОГ ЕНЕРГЕТСКОГ ТРЖИШТА

ПОГЛАВЉЕ I - ГЕОГРАФСКИ ОБИМ

Члан 40.

Одредбе и предузете Мјере из овог Наслова примјењиваће се на територијама на којима се примјењује Споразум о формирању Европске заједнице под условима утврђеним тим Споразумом, на територијама Страна које приступају овом Споразуму те на територији под јурисдикцијом Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову.

ПОГЛАВЉЕ II - УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 41.

1. Царинске дажбине и квантитативна ограничења на увоз и извоз мрежне енергије те све мјере које имају еквивалентан ефекат, биће забрањене међу Странама. Ова забрана ће се примјењивати и на царинске дажбине фискалне природе.

2. Став 1 неће имати предност над квантитативним ограничењима или мјерама које имају еквивалентан учинак, а оправдане су на темељу јавне политике или јавне сигурности; заштите здравља и живота људи, животиња или биљака, или заштите индустријске и комерцијалне имовине. Таква ограничења или мјере неће, међутим, представљати средство произвољне дискриминације нити скривено ограничавање трговине између Страна.

Члан 42.

1. Енергетска заједница може предузети Мјере са циљем стварања јединственог тржишта мрежне енергије без унутрашњих граница.

2. Став 1 неће се примијенити на фискалне мјере, те на оне мјере које се тичу слободног кретања особа, нити на мјере које се односе на права и интересе запослених.

ПОГЛАВЉЕ III - СПОЉНОТРГОВИНСКА ЕНЕРГЕТСКА ПОЛИТИКА

Члан 43.

Енергетска заједница може предузети Мјере потребне за регулисање увоза и извоза мрежне енергије у треће земље и из њих, како би осигурала еквивалентан приступ на тржишта трећих земаља и из тих тржишта, у погледу основних стандарда заштите животне средине, или да би осигурала сигурно дјеловање унутрашњег тржишта енергије.

ПОГЛАВЉЕ IV - УЗАЈАМНА ПОМОЋ У СЛУЧАЈУ ПРЕКИДА

Члан 44.

У случају прекида испорука мрежне енергије који погоди једну Страну, а тиче се друге Стране или треће земље, Стране ће у складу са одредбама овог Поглавља тражити ефикасно рјешење.

Члан 45.

На захтјев Стране, директно погођене прекидом, састаће се Савјет министара. Савјет министара може као одговор на прекид предузети потребне мјере.

Члан 46.

У року од годину дана од датума ступања на снагу овог Споразума, Савјет министара ће усвојити Процедурални акт о извршавању обавеза узајамне помоћи из овог Поглавља, који може укључити преношење овлашћења за предузимање привремених мјера на Сталну групу на високом нивоу.

НАСЛОВ V - ИНСТИТУЦИЈЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

ПОГЛАВЉЕ I - САВЈЕТ МИНИСТАРА

Члан 47.

Савјет министара де осигурати да се постигну циљеви утврђени овим Споразумом. Он ће:

а) пружити опште смјернице у погледу политика;

б) предузимати Мјере;

ц) усвојити Процедуралне акте, који могу укључити преношење, под прецизно утврђеним условима, специфичних задатака, овлашћења и обавеза спровођења политике Енергетске заједнице, на Сталну групу на високом нивоу, Регулаторни одбор или Секретаријат.

Члан 48.

Савјет министара ће сачињавати по један представник сваке Уговорне стране и два представника Европске заједнице. Један представник сваке Учеснице без права гласа може учествовати на његовим састанцима.

Члан 49.

Савјет министара ће Процедуралним Актом усвојити своја интерна процедурална правила.

Члан 50.

Свака Уговорна страна ће наизмјенично имати положај Предсједавајућег са мандатом од шест мјесеци и то редослиједом утврђеним Процедуралним актом Савјета министара. Предсједништво ће сазивати Савјет министара на мјесту о којем предсједништво одлучи. Савјет министара ће се састајати најмање једном сваких шест мјесеци. Састанке ће припремати Секретаријат.

Члан 51.

Предсједавајући ће председавати Савјетом министара уз помоћ једног представника Европске заједнице и једног представника следећег предсједавајућег као потпредсједницима. Предсједавајући и потпредсједници ће припремати нацрт дневног реда.

Члан 52.

Савјет министара ће Европском парламенту и Парламентима Страна које приступају овом Споразуму и Учесницима у Споразуму подносити годишњи извјештај о активностима Енергетске заједнице.

ПОГЛАВЉЕ III - СТАЛНА ГРУПА НА ВИСОКОМ НИВОУ

Члан 53.

Стална група на високом нивоу ће:

- а) припремати рад Савјета министара;
- б) давати сагласност на захтјеве за техничку помоћ, коју пружају међународне донаторске организације, међународне финансијске институције и билатерални донатори;
- ц) подносити извјештаје Савјету министара о напретку у постизању циљева овог Споразума;
- д) предузимати Мјере, ако га за то овласти Савјет министара;
- е) усвојити Процедуралне акте, који не подразумевају пренос задатака, овлашћења и обавеза на друге институције Енергетске заједнице;
- ф) разматрати, на основу извјештаја које ће редовно подносити Европска комисија, развој *acquis communautaire* из Наслова II.

Члан 54.

Сталну групу на високом нивоу ће сачињавати по један представник сваке Уговорне стране те два представника Европске заједнице. Један представник сваке Учеснице без права гласа може учествовати на његовим састанцима.

Члан 55.

Стална група на високом нивоу усвојиће своја интерна процедурална правила као Процедурални акт.

Члан 56.

Предсједавајући ће сазивати Сталну групу на високом нивоу на мјесту које само одреди. Састанке ће припремати Секретаријат.

Члан 57.

Предсједавајући ће председавати Сталном групом на високом нивоу уз помоћ једног представника Европске заједнице и једног представника следећег предсједавајућег као потпредсједницима. Предсједавајући и потпредсједници ће припремати нацрт дневног реда.

ПОГЛАВЉЕ III - РЕГУЛАТОРНИ ОДБОР

Члан 58.

Регулаторни одбор ће:

- а) савјетовати Савјет министара или Сталну групу на високом нивоу о појединостима законских, техничких и регулаторних правила;
- б) издавати препоруке о прекограничним споровима између два или више регулатора, на захтјев било којег од њих;
- ц) предузимати Мјере, ако за то добије овлашћење Савјета министара;
- д) усвајати Процедуралне акте.

Члан 59.

Регулаторни одбор ће сачињавати по један представник регулатора електричне енергије сваке Уговорне стране, према релевантном дијелу *acquis communautaire* о енергији. Европску заједницу ће представљати Европска комисија уз помоћ по једног регулатора сваке Учеснице, те једног представника Европске групе регулатора електричне енергије и гаса (ERGEG). Ако Уговорна страна и Учесница имају једног регулатора за гас и једног регулатора за електричну енергију, та ће Уговорна страна или Учесница, у складу са дневним редом, одредити који ће регулатор присуствовати на састанку Регулаторног одбора.

Члан 60.

Регулаторни одбор ће својим Процедуралним актом усвојити своја интерна процедурална правила.

Члан 61.

Регулаторни одбор ће изабрати предсједника на мандат утврђен од стране Регулаторног одбора. Европска комисија ће дати потпредсједника. Предсједник и потпредсједник ће припремати нацрт дневног реда.

Члан 62.

Регулаторни одбор ће се састајати у Атини.

ПОГЛАВЉЕ IV - ФОРУМ

Члан 63.

Два форума, сачињена од представника свих заинтересованих, укључујући индустрију, регулаторе, представнике индустрије и потрошача, даваће савјете Енергетској заједници.

Члан 64.

Форумима ће председавати један представник Европске заједнице.

Члан 65.

Закључци Форума ће се усвајати консензусом. Они ће бити прослијеђени Сталној групи на високом нивоу.

Члан 66.

Форум за електричну енергију ће се састајати у Атини. Форум за гас ће се састајати у мјесту које ће се утврдити Процедуралним актом Савјета министара.

ПОГЛАВЉЕ V - СЕКРЕТАРИЈАТ

Члан 67.

Секретаријат ће:

- (а) пружати административну подршку Савјету министара, Сталној групи на високом нивоу, Регулаторном одбору те форумима;
- (б) пратити да ли Стране исправно примјењују обавезе које произлазе из овог Споразума, те Савјету министара подносити годишњи извјештај о напретку;
- (ц) пратити и помагати координацију, коју врши Европска комисија, донаторских активности на територији Приступајућих страна, те на територији под јурисдикцијом Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову, те пружати административну подршку донаторима;
- (д) обављати остале задатке који су му повјерени овим Споразумом и Процедуралним актом Савјета министара, без овлашћења да предузима Мјере; и
- (е) усвајати Процедуралне акте.

Члан 68.

Секретаријат ће сачињавати директор и особље које буде потребно Енергетској заједници.

Члан 69.

Директор Секретаријата ће бити именован Процедуралним актом Савјета министара. Савјет министара ће Процедуралним актом утврдити правила запошљавања, услове рада и географску равнотежу у погледу заступљености особља секретаријата. Директор ће бирати и именовати особље.

Члан 70.

У обављању својих дужности директор и особље неће тражити нити добијати инструкције од било које Стране овог Споразума. Они ће дјеловати непристрасно и промовисати интересе Енергетске заједнице.

Члан 71.

Директор Секретаријата или његов именовани замјеник помагаће Савјету министара, Сталној групи на високом нивоу, Регулаторном одбору и форумима.

Члан 72.

Сједиште Секретаријата биће у Бечу.

ПОГЛАВЉЕ VI - БУЏЕТ

Члан 73.

Свака Страна ће доприносити буџету Енергетске заједнице како је то утврђено у Анексу IV. Ниво доприноса може се, на захтјев било које стране, разматрати сваких пет година, према Процедуралном акту Савјета министара.

Члан 74.

Савјет министара ће Процедуралним актом сваке двије године усвајати буџет Енергетске заједнице. Буџет ће обухватати оперативне трошкове Енергетске заједнице потребне за функционисање њених институција. Трошкови сваке институције биће утврђени засебним дијелом буџета. Савјет министара ће усвојити Процедурални акт којим се специфицира процедура имплементације буџета, његово презентирање, те рачуноводствена ревизија и инспекција.

Члан 75.

Директор Секретаријата ће имплементирати буџет у складу са Процедуралним актом усвојеним у складу са Чланом 74., и једном годишње Савјету министара подносити извјештај о извршењу буџета. Савјет министара може Процедуралним актом одлучити, у случају да то процјени потребним, да независним ревизорима повјери верификацију прописног извршења буџета.

НАСЛОВ VI - ПРОЦЕС ОДЛУЧИВАЊА ПОГЛАВЉЕ I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 76.

Мјере могу имати облик одлуке или препоруке. Одлука је у потпуности правно обавезујућа за оне којима је упућена.

Препорука нема обавезујућу снагу. Стране ће улагати највећи напор да испуне дату препоруку.

Члан 77.

Свака Страна ће имати један глас, изузев у случајевима утврђеним Чланом 80.

Члан 78.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор могу дјеловати само уз двотрећинску заступљеност страна. Уздржавање од гласања Страна које су присутне неће се сматрати гласањем.

ПОГЛАВЉЕ II - МЈЕРЕ ПОД НАСЛОВОМ II

Члан 79.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор ће предузимати Мјере под Насловом II на предлог Европске комисије. Европска комисија може промијенити или повући свој предлог у било ком тренутку током процедуре која води до усвајања Мјера.

Члан 80.

Свака Уговорна страна ће имати један глас.

Члан 81.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор, дјелују на основу већинског гласања.

ПОГЛАВЉЕ III - МЈЕРЕ ПОД НАСЛОВОМ III

Члан 82.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор предузимаће Мјере под Насловом III на предлог неке Стране или Секретаријата.

Члан 83.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор, дјелују на основу двотрећинске већине, укључујући позитивни глас Европске заједнице.

ПОГЛАВЉЕ IV - МЈЕРЕ ПОД НАСЛОВОМ IV

Члан 84.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор ће предузимати Мјере по Наслову IV на предлог Стране.

Члан 85.

Савјет министара, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор ће једногласно одлучивати о предузимању мјера.

ПОГЛАВЉЕ V - ПРОЦЕДУРАЛНИ АКТИ

Члан 86.

Процедурални акти ће регулисати организациона, буџетска, те питања транспарентности Енергетске заједнице, укључујући и делегирање овлашћења са Савјета министара на Сталну групу на високом нивоу, Регулаторни одбор или Секретаријат, и имаће обавезујућу снагу за институције Енергетске заједнице те, уколико је тако утврђено Процедуралним актом, за Стране.

Члан 87.

Процедурални акти се усвајају у складу са процесом одлучивања утврђеним у Поглављу III под овим Насловом, изузев у случајевима утврђеним чланом 88.

Члан 88.

Процедурални акт којим се именује директор Секретаријата утврђен чланом 69. усваја се простом већином на предлог Европске комисије. Процедурални акти о буџетским питањима утврђени чл. 73. и 74. усвајају се једногласно на предлог Европске комисије. Процедурални акти којима се преносе овлашћења на Регулаторни одбор, утврђени чланом 47(ц) доносе се једногласно на предлог једне од Страна или Секретаријата.

НАСЛОВ VII - ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ОДЛУКА И РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Члан 89.

Стране ће у свом домаћем правном систему имплементирати њима упућене одлуке у периоду наведеном у одлуци.

Члан 90.

1. На пропуст Стране да испуни уговорну обавезу или имплементира њој упућену одлуку у траженом периоду, било која Страна, Секретаријат или Регулаторни одбор могу упутити упозорење Савјету министара уз образложени

захтјев. Приватна тијела могу се такође обратити Секретаријату са својим жалбама.

2. Дотична Страна може дати своје примједбе као одговор на захтјев или жалбу.

Члан 91.

1. Савјет министара може утврдити постојање кршења обавеза неке од Страна. Савјет министара ће доносити одлуке:

- а) простом већином, ако се кршење односи на Наслов II;
- б) двотрећинском већином, ако се кршење односи на Наслов III;
- ц) једногласно, ако се кршење односи на Наслов IV.

2. Савјет министара може касније простом већином доносити одлуку да опозове било коју одлуку усвојену према овом Члану.

Члан 92.

1. На захтјев неке Стране Секретаријата или Регулаторног одбора, Савјет министара, који дјелује једногласно, може утврдити постојање озбиљног или упорног кршења обавеза из овог Споразума неке од Страна, те може суспендовати одређена права која произилазе из примјене овог Споразума на дотичну Страну, укључујући суспензију гласачког права и искључење са састанака или механизме који су утврђени овим Споразумом.

2. Савјет министара може касније простом већином одлучити да опозове било коју одлуку донесену под овим Чланом.

Члан 93.

При усвајању одлука из Чланова 91. и 92., Савјет министара неће узети у обзир глас представника дате Стране.

НАСЛОВ VIII - ТУМАЧЕЊЕ

Члан 94.

Институције ће тумачити сваки израз или други концепт коришћен у овом Споразуму који произилази из закона Европске заједнице у складу са судском праксом Суда правде или Првостепеног суда Европске заједнице. Кад им није на располагању тумачење тих судова, Савјет министара ће им дати смјернице за тумачење овог споразума. Савјет министара тај задатак може делегирати Сталној групи на високом нивоу. Такве смјернице неће прејудуцирати било које тумачење *acquis communautaire* од стране Суда правде или Првостепеног суда до којег дође у каснијој фази.

НАСЛОВ IX - ЗЕМЉЕ УЧЕСНИЦЕ И ПОСМАТРАЧИ

Члан 95.

На захтјев упућен Савјету министара, свака држава чланица Европске заједнице може бити као Учесница заступљена у Савјету министара, Сталној групи на високом нивоу и Регулаторном одбору под условима утврђеним Члановима 48., 54. и 59., и биће јој дозвољено да учествује у расправама Савјета министара, Сталне групе на високом нивоу, Регулаторног тијела и Форума.

Члан 96.

1. На образложени захтјев сусједне треће земље, Савјет министара може једногласно прихватити ту земљу као Посматрача. На захтјев упућен Савјету министара, Молдавија ће бити прихваћена као Посматрач у року од шест мјесеци од датума ступања на снагу овог Споразума.

2. Посматрачи могу присуствовати састанцима Савјета министара, Сталне групе на високом нивоу, Регулаторног одбора и Форума, без права учешћа у дискусијама.

НАСЛОВ X - ВАЖЕЊЕ СПОРАЗУМА

Члан 97.

Овај Споразум је закључен на период од десет година од датума његовог ступања на снагу. Савјет министара, може једногласно одлучити да продужи

његово важење. Ако се таква одлука не донесе, Споразум се може наставити примјењивати између оних Страна које су гласале у прилог продужењу, под условом да њихов број износи најмање двије трећине укупног броја Страна Енергетске заједнице.

Члан 98.

Свака Страна се може повући из овог Споразума, тиме што Секретаријату упути обавјештење шест мјесеци унапријед.

Члан 99.

По приступању неке Приступне стране Европској заједници, та страна постаје Учесница, као што је то утврђено чланом 95.

НАСЛОВ XI - РЕВИЗИЈА И ПРИСТУПАЊЕ

Члан 100.

Савјет министара може једногласном одлуком својих чланова:

- (i) допунити одредбе Наслова од I до VII;
- (ii) одлучити да имплементира друге дијелове *acquis communautaire* који се односе на Мрежну енергију;
- (iii) проширити овај Споразум на друге енергетске производе и преноснике или друге битне мрежне инфраструктуре;
- (iv) сагласити се са приступањем неке нове Стране Енергетској заједници.

НАСЛОВ XII - ЗАВРШНЕ И ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 101.

Без утицаја на чл. 102. и 103. одредбе овог споразума неће имати утицаја на права и обавезе које произилазе из споразума које је нека од Уговорних страна закључила прије потписивања овог споразума. У мјери у којој ти споразуми нису компатибилни са овим споразумом, Уговорна страна ће предузети све одговарајуће мјере како би елиминисала све утврђене некомпатибилности и то не касније од годину дана од датума ступања на снагу овог споразума.

Члан 102.

Све обавезе из овог Споразума немају утицаја на постојеће правне обавезе Страна потписница Споразума о успостављању Свјетске трговинске организације (WTO).

Члан 103.

Овај Споразум неће утицати ни на једну од обавеза из споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, с једне стране, и Уговорне стране, са друге. Овај Споразум неће утицати ни на једну од обавеза преузетих у контексту преговора о приступању Европској унији.

Члан 104.

До усвајања Процедуралног акта из члана 50., Атински Меморандум о разумијевању из 2003. године³ утврђиваће редосљед председавања.

³Меморандум о разумијевању о Регионалном тржишту енергије у југоисточној Европи и његовој интеграцији у унутрашње тржиште енергије Европске заједнице, потписан у Атини 8. децембра 2003. године.

Члан 105.

Овај Споразум ће бити одобрен од Страна у складу са њиховим интерним процедурама.

Овај Споразум ће ступити на снагу првог дана мјесеца који слиједи након датума на који Европска заједница и шест Уговорних страна упуте обавјештење о завршетку процедуре потребне у ту сврху.

Обавјештење ће бити прослијеђено генералном секретару Савјета Европске уније код кога ће се овај Споразум чувати.

АНЕКС I

ВРЕМЕНСКИ РАСПОРЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ДИРЕКТИВА ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ БРОЈ 2003/54 И 2003/55, И УРЕДБЕ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ БРОЈ 1228/2003, ОД 26. ЈУНА 2003. ГОДИНЕ

1. У складу са доњим ставом 2. те Чланом 24. овог Споразума, свака Уговорна страна ће, у року од дванаест мјесеци након ступања на снагу овог Споразума, имплементирати:

(i) Директиву Европске заједнице 2003/54/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о општим правилима унутрашњег тржишта електричне енергије;

(ii) Директиву Европске заједнице 2003/55/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о општим правилима унутрашњег тржишта природног гаса;

(iii) Уредбу Европске заједнице 1228/2003/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о условима приступа мрежи прекограничне размјене електричне енергије.

2. Свака Уговорна страна мора осигурати да су купци који имају право у смислу Директива Европске заједнице 2003/54/ЕС и 2003/55/ЕС:

(i) од 1. јануара 2008. године, сви купци који нису домаћинства; а

(ii) од 1. јануара 2015. године, сви купци.

АНЕКС II

ВРЕМЕНСКИ РАСПОРЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ACQUISA О ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

1. Свака Уговорна страна ће имплементирати Директиву Савјета 85/337/ЕЕС од 27. јуна 1985. године о оцјени ефеката одређених јавних и приватних пројеката на животну средину, како је она допуњена Директивом Савјета 97/11/ЕС од 3. марта 1997. године и Директивом 2003/35/ЕС Европског парламента и Савјета од 26. маја 2003. године, од ступања на снагу овог Споразума.

2. Свака Уговорна страна ће имплементирати Директиву Савјета 1999/32/ЕС од 26. априла 1999. године о смањењу сумпорног садржаја у одређеним течним горивима и допунску Директиву 93/12/ЕЕС до 31. децембра 2011. године.

3. Свака Уговорна страна ће имплементирати Директиву 2001/80/ЕС Европског парламента и Савјета од 23. октобра 2001. године о ограничењу емисије одређених загађивача у ваздуху из великих погона за сагоријевање до 31. децембра 2017. године.

4. Свака Уговорна страна ће имплементирати Члан 4(2). Директиве 79/409/ЕЕС Савјета од 2. априла 1979. године о очувању дивљих птица по ступању на снагу овог Споразума.

АНЕКС III

Члан 81. Споразума о Европској заједници

1. Следеће ће бити забрањено као некомпатибилно са заједничким тржиштем: сви споразуми између предузећа, одлуке и удружења предузећа и заједничке праксе које могу утицати на трговину између држава чланица и које, као свој циљ или ефекат, имају спречавање, ограничавање или ремећење конкуренције унутар заједничког тржишта, а посебно оне које:

(а) директно или индиректно утврђују куповне или продајне цијене или било које услове трговања;

(б) ограничавају или контролишу производњу, тржиште, технички развој или инвестиције;

(ц) дијеле тржишта или изворе набавке;

(д) примјењују различите услове на еквивалентне трансакције са другим странама у трговини, чиме их стављају у подређен положај у смислу конкурентности;

(е) закључују уговоре који налажу да друге стране прихвате додатне обавезе које по својој природи или комерцијалној употреби немају везе са предметом тих уговора.

2. Сваки уговор или одлука која је забрањена у складу са овим чланом биће аутоматски неважећа.

3. Одредбе става 1 могу, међутим, бити проглашене неприхватљивим у случају:

- сваког споразума или категорије споразума између предузећа,

- сваке одлуке или категорије одлука удружења предузећа,

- сваке заједничке праксе или категорије заједничких пракси,

које доприносе побољшању производње или дистрибуције роба или промоције техничког или економског напретка, а које истовремено омогућавају потрошачима правилан удио у користи која из тога настаје, а при том:

(а) не намећу датом предузећу ограничења која нису неопходна за постизање тих циљева;

(б) тим предузећима пружају могућност елиминације конкуренције у вези са битним дијелом производа.

Члан 82 Споразума о Европској заједници

Свака злоупотреба од стране једног или више предузећа доминантне позиције унутар заједничког тржишта или у његовом знатном дијелу биће забрањена као некомпатибилна са заједничким тржиштем у мјери у којој она може утицати на трговину између држава чланица.

Таква злоупотреба се може, посебно, састојати од:

(а) директног или индиректног наметања нефер куповних или продајних цијена или других нефер услова трговања;

(б) ограничавања производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача;

(ц) примјене различитих услова на еквивалентне трансакције са другим трговинским странама, чиме их ставља у конкурентно неповољан положај;

(д) закључивања уговора који су предмет прихватања од друге стране додатних обавеза које, по својој природи или према комерцијалној употреби, немају везе са предметом тих уговора.

Члан 86 (1) и (2) Споразума о Европској заједници

1. У случају јавних предузећа и предузећа којима државе чланице дају специјална или искључива права, државе чланице неће ставити или одржавати на снази ниједну мјеру супротну правилима садржаним у овом споразуму, посебно правилима утврђеним чланом 12. те Чл. 81. до 89.

2. Предузећа којима је повјерено пружање услуге од општег економског интереса или које имају карактер приходовног монопола биће предмет правила садржаних у овом Споразуму, посебно правила о конкуренцији, у мјери у којој примјена таквих правила не спречава обављање, било законски или чињенично, одређених задатака који су им додијелени. Развој трговине не смије бити погођен до мјере у којој би то било супротно интересима Заједнице.

Члан 87. Споразума о Европској заједници

1. Изузев ако овим Споразумом није другачије утврђено, свака помоћ коју да нека држава чланица, или помоћ која се пружа путем државних ресурса у било ком облику који ремети или пријети да ће пореметити конкуренцију тиме што фаворизује одређена предузећа или производњу одређених роба биће, у мјери у којој утиче на трговину између држава чланица, некомпатибилна са заједничким тржиштем.

2. Следеће ће бити компатибилно са заједничким тржиштем:

(а) помоћ која има социјални карактер, дата индивидуалним потрошачима, под условом да се та помоћ даје без дискриминације у погледу поријекла тих производа;

(б) помоћ да се поправи штета изазвана природним катастрофама или изузетним догађајима;

(ц) помоћ дата привреди одређених подручја Савезне Републике Њемачке која су била погођена подјелом Њемачке, у мјери у којој је та помоћ потребна како би се надокнадили економски недостаци изазвани подјелом.

3. Следеће се може сматрати компатибилним са заједничким тржиштем:

(а) помоћ при промоцији економског развоја подручја гдје је стандард живота абнормално низак или гдје постоји озбиљна незапосленост;

(б) помоћ при промоцији реализације важног пројекта од заједничког европског интереса или рјешавању озбиљног поремећаја економије државе чланице;

(ц) помоћ при омогућавању развоја одређене економске активности или одређених економских подручја, гдје таква помоћ не утиче негативно на услове трговања у мјери која је супротна заједничком интересу;

(д) помоћ при промоцији културе и очувања наслеђа гдје таква помоћ не утиче на услове трговања и конкуренцију у Заједници, у мјери која је супротна заједничком интересу;

(е) друге категорије помоћи које могу бити утврђене одлуком Савјета донесеном квалификованом већином на предлог Комисије.

АНЕКС IV

ДОПРИНОС У БУЏЕТУ

Стране	Допринос у процентима
Европска заједница	94,9 %
Република Албанија	0,1 %
Република Бугарска	1 %
Босна и Херцеговина	0,3 %
Република Хрватска	0,5 %
Бивша југославенска Република Македонија	0,1 %
Република Црна Гора	0,1 %
Румунија	2,1 %
Република Србија	0,7 %
Мисија привремене управе Уједињених нација на Косову	0,1 %

Члан 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

СУ-СК Број 559/5

Подгорица, 26. октобра 2006. године

Уставотворна скупштина Републике Црне Горе

Предсједник,
Ранко Кривокапић, с.р.

